

Jens Torkild Baks prædiken 2. søndag i advent

Taler

Jens Torkild Bak
Domprovst

Dato

6. december 2015

Sted

Ribe Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 25, vers 1-13

Salmer

Hvorledes skal jeg møde
Dommer over levende og døde
Gør dig nu rede, kristenhed
Skyerne gråner, og løvet falder
Vi sidder i mørket, i dødsenglens skygge (altergangssalme)
Vær velkommen, Herrens år (Advent)

1

Paralleltaler eller fuld inklusion

Der findes i evangelierne en række vidunderlige lignelser. Opbyggelige,
5 trøsterige, lærerige. Lignelser, der er sivet ind i kulturen og har været med til at
præge vores måde at tænke på eller i det mindste stadig er med til at udfordre
den. Lignelser, der i fortællingens form siger noget rammende om
menneskesynet i kristendommen, om den etiske fordring og forholdet til Gud.
Man kan eksempelvis nævne lignelsen om den fortabte søn, den barmhjertige
10 samaritaner, arbejderne i vingården, tolderen og farisæeren.

Men der findes faktisk også et par lignelser, hvis budskab – i det omfang,
budskabet overhovedet er forståeligt i den form, hvori vi har fået det overleveret
– man må kæmpe anderledes hårdt med. Ja, hvis budskab man har mere end
15 svært ved at forlige sig med.

Deriblandt lignelsen om de ti brudepiger, uanset hvor stærke fortællekvaliteter
den uomtvisteligt indeholder.

20 Måske lyder den historie også ekstra hårdt i dag, kun tre dage efter EU-
afstemningen. Hvor man som i et forvandlingsteater let for sig ser nu ikke de
fem ulykkelige piger, men Danmark stå og banke på EU's lukkede porte for

derindefra kun at få svaret fra Jean-Claude Juncker, Merkel og alle de andre:
25 "Sandelig, sandelig siger vi jer: Vi gider jer ikke mere. Slut!" "Vi havde jo også
bedt danskerne sige ja", udtalte statsministeren på afstemningsaftenen, da
resultatet lå fast. Bedt dem sige ja! Det gjorde de så ikke. Og det er tvivlsomt, om
det nogensinde bliver helt klart, hvad der var årsag, og hvad der var virkning i
danskernes afvisning af at følge regeringens og det politiske flertals anbefalinger.

30 Hvis vi nu klogt bevæger os tilbage til søndagens tekst, så er det uacceptable, det
kristeligt set uacceptable ved lignelsen ikke budskabet om, at der er noget, der er
uigenkaldeligt. At der er noget, der ikke står til forhandling. Til det at blive
voksen hører mødet med den lukkede port, med ting, der ikke står til at ændre.
35 Hvis ikke man på et eller andet tidspunkt, om end måske gennem megen gråd
og tænders gnidsel, når frem til en forståelse og accept af, at det uigenkaldelige
findes, er man henvist til at blive stående i barnligheden, og tilmed en stadig
mere fortvivlet barnlighed.

40 Uigenkaldeligheden er altså ikke i sig selv lignelsens problem. En større eller
mindre del af vores liv bruger vi allerede til sammen eller hver for sig at lære at
leve med det uigenkaldelige, med beslutninger, der ikke kan omgøres, og
personlige omstændigheder, der er, som de er, eller i hvert fald som de er blevet.
Hvortil kan komme sygdom, ulykke, pludselig død og andet, der, uden at vi har
45 villet eller besluttet det, kan ændre alt.

Bevidstheden om, at tilværelsen rummer det uigenkaldelige, ændrer naturligvis
ikke ved, at vi, så længe vi kan, så længe vi øjner den mindste chance for en
forhandlingsmulighed, så længe den lukkede dør efterlader den mindste sprække
50 i dørhullet, vil forsøge at forhandle vores skæbne, udsætte deadlines, omgøre
domme, appellere afgørelser, opsøge alternative muligheder etc.

For heller ikke det kan være anderledes. Det hænger sammen med den
personlige frihed, vi som individer er anlagt på, den personlige myndighed og
55 selvbestemmelse, der i sidste ende forbyder os at bøje os for autoriteter, blot
fordi det er autoriteter. Bøje os med vores personlige integritet i behold kan vi
først, når vi med vores forstand og uden fremmed indblanding har indset det
fornuftige i det. Hvis derfor noget ikke bare vil vise os en grøn mark, men
samtidig fortæller os, hvad vi skal tro og tænke om farven grøn og om marker i
60 det hele taget, er der stor sandsynlighed for, at vi ender med at indtage det stik
modsatte synspunkt, uanset hvor absurd det måtte være.

65 Nej, det problematiske og uacceptable ved lignelsen om de ti brudepiger, hvis den som fortælling får lov til at stå alene i den foreliggende form, er det skel, den drager mellem de tåbelige og de kloge piger. Just det skel er ganske vist det, der giver fortællingen drama og kulør og tvinger tårer ud af øjnene. Men hvis man etisk og moralsk begynder at koge suppe på den pind, så er man kristeligt set på afveje. (Selvom man måske af det skel nok så meget føler sig bekræftet i
70 rimeligheden af de skel, vi trækker mellem mennesker i verden).

Der er især to ting at sige om den sag.

75 For det første er der det at sige, at da Gud bliver menneske i Jesus fra Nazaret, vender han op og ned på alle forestillinger og begreber om, hvem der er kloge, og hvem der er dumme; hvem der er retfærdiggjorte og hvem ikke. Det er ikke bare en biting. Denne omvendning af forestillinger og begreber er et gennemgående træk i hele Det Nye Testaments forkyndelse. Som Paulus skriver i Første Korintherbrev... *det, som er dårskab i verden, udvalgte Gud for at gøre de vise til skamme, og det, som er svagt i verden, udvalgte Gud for at gøre det stærke til skamme, og det, som verden ser ned på, og som ringeagtes, det, som ingenting er, udvalgte Gud for at gøre det, som er noget, til ingenting...* (1 Kor 1,27-28) For det andet er der det at sige, at hvis lignelsen om de 10 brudepiger skal have et kristeligt indhold, er man nødt til at tænke langfredag med. Man
85 kan ganske vist – og det er der en rig tradition for – botanisere vældigt i forskellen på de kloge og de tåbelige piger og gætte lystigt på de tåbeliges forseelse moralsk, psykologisk, eksistentielt. Dernæst kan man, ud fra det resultat man måtte være nået frem til, begynde at fælde dom over sig selv og hinanden, men kun for på den måde at bevæge sig længere og længere væk fra
90 evangeliet!

For kristeligt er der om de ti pigers forskellige skæbne kun at sige, at langfredag er Gud på korset også hos dem udenfor, også hos dem der kom for sent, hos dem der intet er og aldrig slog til, hos dem der prioriterede forkert, hos dem der
95 skal leve med deres uigenkaldelige liv og tåbelige beslutninger. Langfredag er alle porte åbne, og der er ingen forskelle længere.

Det skal med for at give mening til lignelsen om brudejomfruerne.

100 Adventstid. Adventstiden skal være en glædens og forventningens tid, men er

det ikke for alle. Hvis uigenkaldelighedens regime sidder hårdt i kroppen på én som en ensom sorg, der foran sig kun ser den lukkede port, bidrager lignelsen om de 10 brudepiger ikke til at forhøje humøret. Men her er det så, at en vis,
105 kritisk høreelse er på sin plads, ligesom det er nødvendigt ikke bare at tænke langfredag med, men også – og da især i adventstiden – at se sit liv i lyset af den frihed, det håb, den glæde, det nådestilsagn og den oprejste værdighed, hvormed Gud vil være iblandt os i sin menneskevordelse i Jesus af Nazaret. Vi kommer ikke i kirke, til gudstjeneste, dåb og nadver, for at blive bekræftet i skellene
110 mellem os, de kloges succes og de tåbeliges fallit. Vi kommer i kirke for at blive styrket og dannet i den gudstro, der for os alle skal bære igennem trods de uigenkaldeligheder, der med tiden hober sig op.

Det er ikke godt at vide, hvordan det går med parallelaftalerne, og der er meget
115 andet, man på samme måde både kan og burde bekymre sig om i dagens Danmark og i verden.

Men at Gud er, er for mennesket selv det uigenkaldelige håb og den port, der i Jesus Kristus for evigt har åbnet sig for os. Glædelig søndag, glædelig advent!
120 Amen.

Kilde

Jens Torkild Bak: "At øve sig i at være menneske", s. 9-12. Eksistensen. 2017

125 **Kildetype**

Dokumentation i bogværk

Tags

2. søndag i advent, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

130 <https://www.dansketaler.dk/tale/jens-torkild-baks-praediken-2-sondag-i-advent>

135